

Marius ȚUCA

Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, România

PERSUASIUNE, NEGOCIERE, PRESIUNE ȘI ȘANTAJ ÎN DISCURSURILE PUBLICE ASOCIATE RĂZBOIULUI DIN UCRAINA

Discursul președintelui Ucrainei, Volodimir Zelenski în fața Parlamentului României urmează aceleași tipare ale discursurilor în fața altor foruri reprezentative ale celor mai importante țări ale lumii, încadrându-se, așadar, în seria de „turnee” online care au avut drept scop strângere de capital de imagine, obținerea de promisiuni de sprijin, convingerea celor mai importanți actori politici internaționali de justetea cauzei ucrainene și, implicit, de atrocitățile comise de armata și conducerea Federației Ruse. Includerea României pe lista țărilor ale căror foruri reprezentative au găzduit discursuri ale președintelui Volodimir Zelenski poziționează România în cercul restrâns al actorilor internaționali pe care Ucraina îi consideră esențiali pentru câștigarea războiului declanșat de Federația Rusă. Implicit, această înglobare în lista țărilor pe care Ucraina mizează în conflictul declanșat de invazia rusă reclamă persuasiune sub toate formele pentru viitoarele colaborări concrete, unele foarte necesare, esențiale chiar, politicii autorităților de la Kiev.

Negociere prin intermediul discursului politic

Confruntată cu lipsuri majore în susținerea unui conflict pe scară largă cu una dintre cele mai mari armate ale lumii, Ucraina a realizat că are nevoie de sprijin concret pentru a-și apăra cauza pe câmpul de luptă. Discursurile președintelui ucrainean Volodimir Zelenski urmăresc, așadar, pe de o parte, să obțină sprijin din partea autorităților din țările cărora se adresează, pe de altă parte, lucru mult mai important, să atragă de partea cauzei ucrainene cetățenii respectivelor țări, astfel încât factorii politici decizionali să nu întâmpine dificultăți în a pune în aplicare sprijinul pentru Ucraina. Acest lucru face ca discursurile, inclusiv cel rostit în fața Parlamentului României, să aibă mai degrabă o componentă emoțională decât una de negociere politică. Negocierea politică are rareori nevoie de suport oratoric, în general deciziile de colaborare dintre reprezentanții a două țări bazându-se mai

degrabă pe schimburi concrete, cedarea unor lucruri / bunuri / avantaje în schimbul altora, trocuri pe care ambele părți le găsesc convenabile, favorabile. În aceste condiții, prioritizarea factorului emoțional în discurs denotă că ținta autorului discursului este mai degrabă asigurarea de suport din partea populației pentru cei care urmează să ia decizii politice. Publicul țintă al discursului devine, astfel, omul de rând, cetățeanul, alegătorul, în vreme ce auditoriul din sală capătă mai degrabă un rol secundar.

Politic vorbind, însă, chiar și relația de cooperare dintre populațiile a două țări, mediată de reprezentanții aleși democratic, presupune tot schimburi avantajoase. Acest lucru înseamnă că, în schimbul sprijinului internațional, fie el concret sau abstract, poporul ucrainean trebuie să ofere ceva la rândul lui. Solicitățile care se desprind din toate discursurile din plan extern ale lui Volodimir Zelenski se circumscriu ideii de condamnare publică a acțiunilor invadatorului dar și de impunere (și, mai ales, acceptare din partea populației) de sancțiuni economice. Iar de cele mai multe ori, acestea înseamnă automat sacrificii concrete, directe, cuantificabile pe care cetățenii țărilor devenite partenere trebuie să le facă. Discursurile președintelui Volodimir Zelenski se concentrează, astfel, pe compensațiile pe care oferă țara sa populației țării căreia se adresează.

Concret, în cazul discursului susținut pe data de 4 aprilie 2022 în fața Parlamentului României, Volodimir Zelenski a oferit poporului român treilucruri drept compensație pentru disponibilitatea de a găzdui și ajuta oameni refugiați din calea războiului și, mai ales, de a suporta efecte ale sancțiunilor economice.

1. Apărarea principiilor umanitare

Președintele Ucrainei a apelat la un episod derulat cu o zi înainte de susținerea discursului. Este vorba despre apariția unor informații, însoțite de imagini [1], legate de potențiale crime de război în localitatea ucraineană Bucea, din apropiere de capitala Kiev, aflată pentru câteva săptămâni, în luna martie 2022, sub ocupație rusă. Demonizarea adversarului și obținerea de empatie se realizează, pe lângă prezentarea de imagini înfiorătoare, printr-un discurs plin de cuvinte și expresii puternice, dure, creatoare la rândul lor de imagini greu de digerat: *crime, exterminare, torturați, împușcați în ceafă și în ochi, uciși, zdrobit, violat*. Sunt cuvinte și expresii care fac parte din bagajul lexical al presei de eveniment, care au darul de a induce emoție în rândul receptorilor și de a crea o stare de revoltă față de autorii „masacrului”. Alungarea persoanelor responsabile de atrocitățile prezentate susține ideea

de apărare a principiilor umanității, care Ucraina și-o asumă public, prin vocea președintelui Volodimir Zelenski. Protejarea valorilor umane devine, astfel, parte din ceea ce oferă poporul ucrainean în schimbul sprijinului politic, social și economic.

2. Protecție pentru Republica Moldova

Volodimir Zelenski își adaptează mereu discursul la realitățile și specificitatea țărilor către care se adresează. Personalizarea subiectelor abordate face ca efectul în rândul auditoriului să fie mai profund, conexiunea realizându-se și dincolo de nivelul umanist. O parte importantă a discursului prezentat în fața Parlamentului României îl reprezintă referințele la Republica Moldova, țară apropiată de România prin limbă, cultură și tradiții, dar care s-a aflat în ultimele decenii sub influența Rusiei, devenită în 2022 invadatoare a Ucrainei. Volodimir Zelenski vorbește despre intențiile armatei ruse de a invada și Republica Moldova [2], scopul fiind în mod evident de a da o conotație mult mai personală pentru receptorii mesajului său. Dacă interesul românilor pentru nedreptățile comise împotriva Ucrainei nu poate fi atras decât prin apelul la valorile umane, în cazul Republicii Moldova personalizarea se realizează prin referințe la un spațiu geografic și o populație cu care românii au mult mai multe în comun. În plus, vorbim despre o țară ce poate fi considerată „tampon” între România și Rusia în cazul în care Ucraina ar fi învinsă în conflictul armat, ceea ce ar face ca românii să se simtă amenințați direct de proximitatea față de o țară care s-a dovedit a avea pretenții la teritorii dintr-un stat cu care se învecinează. Discursul președintelui Volodimir Zelenski mizează pe teama poporului român de a avea graniță directă cu Rusia, lucru care s-ar putea dovedi, potrivit scenariilor prezentate, periculos pentru integritatea teritorială a României și pentru siguranța cetățenilor români.

3. Protecție pentru România și întreaga regiune de est a Europei

Discursul președintelui Volodimir Zelenski merge mai departe cu posibilele scenarii și pune presiune asupra întregii zone de est a Europei [3], a cărei securitate ar fi pusă în discuție în cazul în care politica externă a statelor din regiune și nu numai nu ar lua în calcul un sprijin direct al Ucrainei în actualul conflict cu Rusia lui Vladimir Putin. Garanția securității întregii Europe, mai sugerează discursul, ar fi în strânsă legătură cu decizia de a susține acțiunile de susținere a Ucrainei și a ucrainenilor în actualul conflict armat.

Discursul lui Volodimir Zelenski este structurat strategic în două. În prima parte se vorbește despre ceea ce poate să ofere Ucraina în acest moment statelor europene în general și în particular României. Pe scurt, oferta cuprinsă în discurs se referă la liniște, pace, securitate. Partea a doua a discursului se concentrează pe cererile concrete ale administrației de la Kiev atât pentru România cât și pentru Uniunea Europeană sau NATO, acolo unde Bucureștiul este interpretat ca fiind cel puțin factor influențator. Este vorba despre sancțiuni economice și financiare mai aspre impuse Rusei, precum și *„necesitatea de a oferi Ucrainei toate armele de care are nevoie”* [4], fără a se face vreo precizare suplimentară în legătură cu sensul concret sau abstract al cuvântului *„arme”*.

Elemente de construcție a discursului

Din punct de vedere tehnicii de realizare a discursului, se disting o serie de elemente specifice retoricii persuasive. Acestea sunt legate fie de conținut, fie de formă, însă ambele contribuie din plin la senzația de discurs puternic, direct, bine încheiat, armonios, plăcut, sincer. Este vorba despre folosirea frazelor scurte și a propozițiilor principale, despre folosirea cuvintelor dure, cu impact puternic, despre referințele istorice metaforice, despre folosirea propozițiilor eliptice de predicat, folosirea persoanei întâi plural și despre folosirea șantajului emoțional la adresa factorilor decizionali.

▪ Frazе scurte, propoziții principale

Discursul lui Volodimir Zelenski este o construcție foarte simplă, ușor de înțeles de către orice receptor, tocmai pentru că frazarea nu este foarte complicată. Cel mai important motiv este că propozițiile principale sunt mult mai des folosite decât propozițiile subordonate, oferind în acest mod o curgere firească a ideilor, o înlănțuire de informații și comentarii care capătă în acest fel limpezime, claritate. În primele zece fraze ale discursului, raportul propoziții principale – propoziții subordonate este de 2-1 în favoare propozițiilor principale. Raportul se păstrează, în mare măsură, pe parcursul întregului discurs, ceea ce adâncește sentimentul de text ușor de receptat. De asemenea, în aceleași prime zece fraze ale discursului, numărul mediu de cuvinte / frază este de puțin peste 11, în condițiile în care cea mai lungă frază are 25 de cuvinte, iar cea mai scurtă este formată din patru cuvinte. Și acest aspect contribuie substanțial la o înțelegere ușoară a textului. De altfel, textul în totalitatea lui nu este unul prea lung (are mai puțin de 14 minute, însă

două minute sunt dedicate imaginilor video de la Bucea, ceea ce însumează aproape 12 minute de discurs propriu-zis), ceea ce înseamnă o adaptare necesară la cerințele omului modern, plictisit de zgomotul politic constant și de retorica sforăitoare nesfârșită. Discursul prezentat în fața Parlamentului României, ca, de altfel, toate discursurile susținute de Volodimir Zelenski în fața instituțiilor de reprezentare din mai multe țări, nu este încărcat de conținuturi inutile, ci este simplu, concis, articulat, eficient.

- **Cuvinte dure, creatoare de imagini puternice, alături de imagini video explicite**

Un alt element definitoriu, unul care apropie discursul lui Volodimir Zelenski de limbajul mediatic, este folosirea în relatare a cuvintelor puternice, încărcate de imagini, cu impact major la nivelul receptorilor. Președintele Ucrainei face o relatare a „masacrului de la Bucea” (titlul clipului prezentat pe ecran) apelând la bagajul lexical specific jurnalelor de televiziune: *crime, exterminare, torturați, împușcați în ceafă și în ochi, uciși, zdrobit, violat* [5]. Acestea întregesc impactul pe care îl creează de imaginile prezentate ca parte a discursului și sporesc sentimentul de revoltă al receptorilor, lucru pe care autorul discursului și-l propune ca parte a strategiei de persuasiune. Mai mult, întrucât nu se supune regulilor audio-vizualului privind duritatea imaginilor prezentate în comunicarea de masă, pentru maximizarea efectului în rândul auditoriului, clipul prezintă imagini explicite cu persoane decedate pe străzi, în pozițiile în care au fost descoperite, grămezi de cadavre, resturi umane, haine însângerate etc. Victimizarea propriului popor, demonizarea adversarului și necesitatea luării de măsuri punitive împotriva autorilor devin astfel elemente implicite în acest tip de comunicare.

- **Referințe istorice metaforice**

Personalizarea discursurilor la Volodimir Zelenski se realizează prin referințe metaforice la episoade istoriceși chiar traume ale țării în a cărei instituție reprezentativă este ținut discursul. De exemplu, în discursul susținut în Congresul Statelor Unite ale Americii [6] pe 16 martie 2022 Volodimir Zelenski a făcut trimitere la atacurile teroriste din 11 septembrie 2001 și la episodul Pearl Harbour din 1941. În discursul din Parlamentul Marii Britanii [7] de pe data de 8 martie 2022, președintele ucrainean a făcut referire la episodul bătăliei pentru Anglia din primul război mondial și l-a parafrazat pe Winston Churchill, iar în discursul ținut în fața Parlamentului

Finlandei [8], a adus în discuție invazia sovietică din Finlanda în 1939. În fața Parlamentului României, Volodimir Zelenski a apelat la episodul înlăturării dictatorului Nicolae Ceaușescu [9] în decembrie 1989. Paralela între Nicolae Ceaușescu și președintele Federației Ruse, Vladimir Putin este evidentă. Autorul discursului scoate în evidență exact acele trăsături ale dictatorului român și ale politicii acestuia care pot fi aplicate și dictatorului și politicii Rusiei (*își pierduse raționamentul, intimidare, represiune, forță, înșelăciune*), motiv pentru care este nevoie ca și Ucraina să recurgă la toate mijloacele necesare pentru a aplica modelul evocat din istoria poporului român. Referințele istorice la care recurge Volodimir Zelenski sunt o formă de apropiere între poporul pe care îl conduce și cel căruia i se adresează, o punere a semnelor egal între traumele celor două națiuni. Nu este, însă, vorba doar despre o comparație bazată pe asemănările evidente ale victimelor acestor traume evocate, ci și de o punere în antiteză cu forțele malefice. Paralelismul la care recurge președintele ucrainean presupune o comparație între Rusia președintelui Vladimir Putin pe de o parte și, pe de altă parte, toate forțele răului amintite: teroriștii al Qaeda, nașiștii, sovieticii imperialiști sau dictatorii comuniști.

▪ Propoziții eliptice de predicat

Folosirea propozițiilor cu predicat subînțeles este o tehnică des uzitată în retorică, iar președintele Volodimir Zelenski o folosește cu succes, principalul efect fiind transmiterea de emoție. O propoziție principală în care sunt prezente atât subiectul cât și predicatul împarte responsabilitatea informației transmise în mod egal între cele două părți de propoziție. În schimb, dispariția subiectului lasă toată greutatea pe umerii predicatului, în vreme ce absența predicatului pune lumina reflectorului în totalitate pe subiect. La fel se întâmplă și în discursurile lui Volodimir Zelenski, care, prin folosirea intensă a acestei strategii discursive [10], intensifică, sporește semnificativ rolul acordat lucrurilor, aspectelor sau persoanelor despre care face vorbire.

▪ Persoana I plural

Acolo unde este posibil, discursurile lui Volodimir Zelenski folosesc cât se poate de des persoana întâi plural [11], tocmai pentru a sublinia asemănările între aspirațiile, dorințele, visurile și istoria popoarelor ucrainean pe de o parte și ale celor cărora se adresează pe de altă parte. Strategia include atât vorbitorul cât și receptorul în aceeași categorie,

sugerându-se astfel că ambele părți sunt de aceeași parte a istorie, a binelui, a dreptății și a deciziilor corecte. Nevoile emitătorului se identifică cu cele ale auditoriului și se creează în acest fel o unitate indestructibilă, care este necesar să bazeze pe cooperare, sprijin reciproc și decizii luate în profundă simetrie. Folosirea persoanei întâi plural este completată de utilizarea în același context și cu aceleași scopuri a unor termeni potriviți ariei semantice a unității: *împreună, noi, nostru, aproape, familie* etc. Din nou, și în cazul acestei strategii discursive, se folosește tehnica punerii în antiteză, prin folosire de verbe la persoana a doua (singular sau plural) sau pronume la aceeași persoană cu referire la adversar(i).

▪ Șantajul emoțional la adresa politicianilor

O strategie foarte interesantă pe care o folosește Volodimir Zelenski în discursul său este o abatere subtilă de la retorica asocierii pe calea disocierii de cei care nu sunt de aceeași parte a baricadei, de aceeași parte de istorii și a binelui comun. Președintele ucrainean este conștient că beneficiază de un capital de imagine imens în perioada războiului, dobândit atât prin compasiune și empatie, cât mai ales prin felul în care a reacționat și a acționat în cazul războiului cu invadatorii ruși. Această poziție îl situează pe o poziție de superioritate față de politicienii cărora se adresează și despre care știe că nu au, în general vorbind, o imagine extraordinară în rândul electoratului propriu, cel puțin nu la nivelul imaginii pe care o are el. Volodimir Zelenski se folosește de această poziție și apelează chiar la o formă de șantaj emoțional [12] cu omologii săi politici, cărora le oferă practic două variante: ori sunt alături de el, adică de partea binelui, ori sunt împotriva lui, adică de partea răului, de partea invadatorilor. Împletită abil cu tehnica asocierii, tehnica disocierii de elementele cu viziune diferită față de nevoile proprii duce la împlinirea deplină a scopului discursului, acela de a convinge, de a obține mare parte din lucrurile pe care le solicită.

De altfel, în toate cererile pe care le face Volodimir Zelenski politicianilor și factorilor de decizie din țările pe care încearcă să și le apropie se remarcă un alt element folosit des în negociere, acela de a cere mai mult decât ți se poate oferi, tocmai pentru a primi exact cât ți-ai propus să primești. Încă din primele zile ale conflictului, președintele Volodimir Zelenski a solicitat în mod expres instituirea zonei de interdicție aeriană în Ucraina, cerere pe care aliații occidentali nu o puteau satisface fără să se expună unui conflict armat deschis cu Federația Rusă. Motivul pentru care președintele ucrainean a insistat asupra acestei solicitări era tocmai

imposibilitatea de a-i fi satisfăcută cererea, lucru de care foarte probabil Volodimir Zelenski era conștient, însă acest refuz ar fi dus în mod natural, așa cum se întâmplă în cazul negocierilor, nu doar a celor politice, la obținerea a cât mai mult, poate chiar maximum, din ceea ce putea obține.

Concluzii

Strategiile folosite de Volodimir Zelenski în discursuri sunt dintre cele mai diverse, însă toate au, invariabil, același scop: persuasiunea. Uneori, aceasta capătă chiar forme aspre, de negociere dură, de presiune sau de șantaj, însă ceea ce se cuantifică la final este doar dacă discursul își împlinește menirea, aceea de a primi ceea ce ai solicitat.

A convinge prin intermediul unui discurs necesită o gamă largă de strategii, atât în ce privește conținutul, cât și în ce privește forma de exprimare. Discursurile lui Volodimir Zelenski dovedesc o foarte bună cunoaștere a rolurilor distincte pe care le au fiecare dintre elementele constitutive ale retoricii de succes. Cunoașterea acestor roluri și punerea lor corectă în practică transformă discursurile politice ale președintelui Ucrainei în adevărate capodopere ale retoricii politice moderne.

NOTE:

- [1]. „[...]Vreau ca și dumneavoastră să vedeți ce au lăsat ocupanții în urma lor. Îmi pare rău, videoclipul este dur, dar asta este realitatea... Numele orașului nostru Bucea a intrat pentru totdeauna în istoria lumii. În istoria crimelor de război. În istoria exterminării oamenilor. Până în prezent, știm despre peste 300 de civili torturați la Bucea, oameni împușcați sau uciși în alt mod. Au fost locuitori obișnuiți dintr-un oraș obișnuit de lângă Kiev. Măinile le-au fost legate la spate, au fost împușcați în ceafă sau în ochi, au fost uciși chiar pe străzi. Au zdrobit cu echipament militar vehicule civile cu tot cu oameni în ele. Au violat femei și fete... Iar acesta este doar începutul anchetei.” în [Discursul președintelui Ucrainei, Volodimir Zelenski, în Parlamentul României | Agenția de presă Rador](#), 4 aprilie 2022, accesat pe data de 8 decembrie 2022
- [2]. *Ibidem*: „[...]Fiecare dintre voi înțelege că Ucraina nu este ultima țintă a agresiunii ruse. Trupele ocupanților se încăpățânează să ocolească orașul nostru Mikolaiv pentru a încerca să captureze Odesa. Iar de la Odesa, încă un pas și sunt deja în (Republica, n.r.) Moldova. Propagandiștii de stat ruși spun de mult că Moldova este și ea o țintă a expansiunii ruse. Prin urmare, apărarea de către ucraineni a propriului stat este o condiție fundamentală pentru

securitatea și independența Republicii Moldova, o condiție prealabilă pentru pace în întreaga mare regiune a Dunării. ”

- [3]. *Ibidem*: „[...]Acum, soarta întregii Europe de Est și Centrală, a regiunii Mării Negre este decisă pe teritoriul Ucrainei. Prin urmare, a proteja libertatea Ucrainei, a proteja libertatea ucrainenilor înseamnă a garanta securitatea Europei.”
- [4]. *Ibidem*: „[...]Rusia trebuie să fie lipsită de toate resursele, în primul rând financiare și economice. Uniunea Europeană trebuie să ia în sfârșit o decizie de principiu și să închidă porturile pentru vasele rusești. Să oprească tranzitul de mărfuri și orice activitate economică spre Rusia. Limitarea fluxului de bani pentru resursele energetice rusești nu are alternativă... Un embargo complet asupra proviziilor... Dar nu numai atât. Fiecare politician din lumea democratică trebuie să apere necesitatea de a oferi Ucrainei toate armele de care are nevoie. La urma urmei, pe câmpul de luptă se decide cine va ieși învingător în acest război – libertatea sau tirania.”
- [5]. *Ibidem*.
- [6]. Site-ul oficial al Președinției Ucrainei, [Address by President of Ukraine Volodymyr Zelenskyy to the US Congress – Official website of the President of Ukraine](#), accesat pe data de 9 decembrie 2022
- [7]. Site-ul oficial al Președinției Ucrainei, [Address by the President of Ukraine to the Parliament of the United Kingdom – Official website of the President of Ukraine](#), accesat pe data de 9 decembrie 2022
- [8]. Site-ul oficial al Președinției Ucrainei, [Speech by President of Ukraine Volodymyr Zelenskyy in Eduskunta, the Parliament of Finland – Official website of the President of Ukraine](#), accesat pe data de 9 decembrie 2022
- [9]. „[...] În 1989, Nicolae Ceaușescu, într-un final, și-a încheiat viața. Mulți ani a fost clar că acest om își pierduse raționamentul. Era clar că el, soția lui, anturajul său, Securitatea sa trăgeau țara și oamenii în jos – spre suferință, sărăcie, izolare nu doar de întreaga lume, ci de tot ce era avansat în lume. Acel regim se baza doar pe intimidare, represiune, forță și înșelăciune. Nu era nimic luminos la el. Poporul român s-a ridicat și s-a apărât, s-a salvat. Răsturnând conducerea inadecvată. Pentru că era singura cale. Ceaușescu, soția, anturajul, Securitatea nu se lăsau convinși de nimic. La fel de imposibil de convins sunt acum cei din Rusia, care propagă războiul, cei ce dau ordine penale, cei de elaborează planuri pentru a organiza un genocid împotriva poporului ucrainean și distrugerea statului ucrainean.” în [Discursul președintelui Ucrainei, Volodimir Zelenski, în Parlamentul României | Agenția de presă Rador](#), 4 aprilie 2022, accesat pe data de 8 decembrie 2022
- [10]. *Ibidem*: „În istoria crimelor de război. În istoria exterminării oamenilor”, „Răsturnând conducerea inadecvată. Pentru că era singura cale”, „După opt

ani de război în Donbas”, „Să oprească tranzitul de mărfuri și orice activitate economică spre Rusia”, „Un embargo complet asupra proviziilor... Dar nu numai atât”.

- [11]. *Ibidem*: „Împreună, trebuie să-i oprim pe acești oameni inadecvați[...]”, „Împreună, trebuie să-i oprim pe cei care vor genocid în Europa. De ce ar trebui să facem asta împreună?”, „Sper că, împreună, vom putea cât mai curând[...]”, „Fiindcă destinul nostru este să fim cât mai aproape. Destinul nostru este să fim apărătorii libertății în regiunea noastră. Destinul nostru este să fim împreună în familia europeană”.
- [12]. *Ibidem*: „[...]Iar al doilea motiv – de ce în Rusia se face apel în mod deschis la genocid și de ce sunt posibile astfel de crime ale ocupanților, pe care toată lumea, toată lumea le-a văzut la Bucea – este încrederea oficialilor ruși de rang înalt că liderii europeni vor fi slabi, că Europei îi lipsește o conducere și că popoarele europene nu sunt capabile să apere valorile care au unit continentul”.

BIBLIOGRAFIE:

- CHILTON, Paul, *Analysing Political Discourse. Theory and Practice*, London, New York, Routledge, 2004
- PRUTIANU, Ștefan, *Comunicare și negociere în afaceri*, Editura Polirom, Iași, 1998
- SĂLĂVĂSTRU, Constantin, *Discursul puterii*, Editura Institutului European, Iași, 1999
- SĂLĂVĂSTRU, Constantin, *Raționalitate și discurs*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1996
- SCHWARTZENBERG, Roger Gerard, *Statul spectacol*, Editura Scripta, București, 1995
- ZAFIU, Rodica, *Limbaj și politică*, Editura Universității din București, 2007.

RESURSE ONLINE:

- Agencia de presă RADOR, [Discursul președintelui Ucrainei, Volodimir Zelenski, în Parlamentul României | Agenția de presă Rador](#), 4 aprilie 2022, accesat pe data de 8 decembrie 2022
- Site-ul oficial al Președinției Ucrainei, [AddressbyPresident of UkraineVolodymyrZelenskyytothe US Congress – Official website of thePresident of Ukraine](#), accesat pe data de 9 decembrie 2022
- Site-ul oficial al Președinției Ucrainei, [AddressbythePresident of UkrainetotheParliament of the United Kingdom – Official website of thePresident of Ukraine](#), accesat pe data de 9 decembrie 2022
- Site-ul oficial al Președinției Ucrainei, [Speech byPresident of UkraineVolodymyrZelenskyy in Eduskunta, theParliament of Finland – Official website of thePresident of Ukraine](#), accesat pe data de 9 decembrie 2022

**PERSUASION, NEGOTIATION, PRESSURE AND BLACKMAIL
IN THE PUBLIC SPEECHES ASSOCIATED WITH THE WAR IN UKRAINE**

Abstract: Volodymyr Zelensky's public discourses after the Russian invasion of Ukraine in February 2022 are considered to be masterpieces in the art of persuasion. This paper aims to analyze both in form and content Ukraine's presidential speeches in front of world countries' Parliaments and establish the ways Volodymyr Zelensky manages to convince world leaders and decision makers to support his country. While speeches in front of Parliaments across the world are only referenced, this paper analyses particularly the speech delivered online by the president of Ukraine in front of the Romanian Parliament on April 4th, 2022.

Keywords: *persuasion, negotiation, discourse, political text, discursive practices and techniques.*

Mariana VÂRLAN
Universitatea „Valahia” din Târgoviște, România

VALORIFICAREA EXPRESIILOR ROMÂNEȘTI ÎN VOLUMUL DĂRUIND, VEI DOBÂNDI AL LUI NICOLAE STEINHARDT

Introducere

Interesul comunicării mele nu vizează posibilitățile și argumentele privind încadrarea operei steinhardtienne, *Dăruind, vei dobândi* în vreo categorie anume [Bărbuleanu, 2013: 20 (1)], omilie sau predică, didahie sau cazanie, fiecare cu specificul său [Diaconescu, 2013: 197], ori eseu teologic [Avram, 2017: 9; Pinte, 1992: 280 (2)], ci vine să accentueze amprenta stilului personal steinhardtian, care nu de puține ori ne surprinde în mod plăcut, ne provoacă, sau, uneori, ne șochează. Aceste mărturii ies din tipicul predicii propriu-zise, neurmând „o schemă dinainte stabilită”, și devin

„reflexie, cadru deschis pentru întâlnirea contrariilor, nod gordian și în cele din urmă radiație, undă luminoasă.” [Pinte, 1992: 280].

Conștient de rolul său formativ, instructiv-educativ, predica cărturarului botezat la creștinism dobândește multiple semnificații: religioase, culturale, filosofice, morale, juridice, științifice.

„Literatura, patristica, filosofia, poetica fac casă bună cu textul evanghelic și întrețin un discurs teologic superior. [Pinte, 1992: 281]

Artist al cuvântului viu, trăitor, deosebit de profund, acesta vrea să ne facă părtași unei experiențe inedite prin abordarea unor probleme existențiale într-o manieră teologică modernă, introducând în discursul său elemente extrem de variate: vocabule colocviale, termeni populari, termeni argotici, „ornamente arhaice”, expresii umoristice, menite a aduce un suflu nou, proaspăt limbajului predicatorial.

„Anumite trăsături (regăsite în predica lui Steinhardt, n.n.) sunt comune stilului religios din mai multe limbi moderne și se regăsesc în limbajul mai multor religii: caracterul arhaic, monumentalitatea, necesitatea de a păstra distanța față de vorbirea curentă, fără a pierde însă capacitatea de comunicare și de implicare afectivă, emoțională; dorința de a echilibra tradiția și modernitatea, sacralitatea și accesibilitatea.” [Zafiu, 2001: 161.]

Autorul însuși mărturisește:

„Să nu ne fie teamă a găsi metafore originale, a folosi o vorbire pitorească, pe șleau, pe înțelesul tuturor; a înlocui cenușiul tern al atâtor predici morocănoase cu vioiciunea culorilor puternice. Nișel fauvism n-ar strica, cutez să afirm făcând o fulgerătoare incursiune în domeniul artelor plastice.” [Steinhardt, 1992: 243]

Steinhardt dovedește un rafinament stilistic de o mare valoare literară, prin valorificarea inventarului frazeologismelor nominale, verbale, adverbiale întâlnite în limba noastră. Rodica Zafiu subliniază cu asupră de măsură această calitate a textului predicilor sale:

„Performanța stilistică bazată pe efectul de varietate și pe găsirea măsurii e atinsă mai ales în predici, în care abilitatea selecției și a combinării registrelor produce efecte cu adevărat inovatoare față de tradiția autohtonă a limbajului religios.” [Zafiu, 2001: 164].

Tezaurul frazeologic specific mentalului românesc îi oferă acestui fin observator multiple posibilități de ornamentare și re-creare a limbajului religios, mai puțin deschis influențelor de natură stilistică. Limbajul religios este un limbaj închis, specializat, supus unor reguli particulare [Bărbuleanu, 2013: 15].

Conceptul de „expresie românească”, întâlnit și analizat în prediciile lui Steinhardt, l-am raportat la cel similar din lucrarea distinsului profesor Stelian Dumistrăcel, *Pînă-n pînzele albe: Expresii românești*, și anume „care este întâlnit în vorbirea și scrierea românească (și nu numai decît specific limbii române).” [Dumistrăcel, 2001: 5]

Descriere

Prin natura sa didactică, predica se impune astăzi mai mult ca oricând și ca o lecție de bune practici, menită să miște sufletele, dar să le și înfrumusețeze cu ornamentația expresivă. Toate expresiile sunt citate în context și sunt preluate din Nicolae Steinhardt, *Dăruind, vei dobândi*, Editura Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmăruului, Baia Mare, 1992.

În textul care-l aduce în prim plan pe cărturarul și „învățătorul lui Israel”, Nicodim, Steinhardt apelează la o serie de expresii sugestive care ne cuceresc prin firescul zicerii, dinamizând relatarea scenei din Evanghelia Apostolului Ioan.

În convorbirea cu Mântuitorul, Acesta „îi dezvăluie *pe nepusă masă* (cum ar veni) tainele finale și principiile de căpetenie ale noii Legi.” (p. 11)

Însuși Iisus „*trage nădejde*” că cele încredințate lui Nicodim „nu-s ușor de înțeles” și, de aceea,

„nu vrea să-l cruțe pe fariseu, să-l menajeze, *să-i îndruge vorbe* degrabă inteligibile.....să-l cucerească *în doi timpi și trei mișcări*.”

Apelează la o metodă „*de șoc*” și, fără o pregătire, în prealabil, „*Dă brânci* unuia care nu știe a înota și-l azvârle în apă adâncă.” (p. 11)

În nenumărate rânduri, vivacitatea și pregnanța stilului predicatorial se manifestă prin preferința pentru anumite sintagme și expresii specifice oralității cotidiene: expresia „*a îndruga verzi și uscate*”, completată de „*câte-n lună și-n soare*” (p. 37) este folosită pentru a-i preveni pe cei care vor să ascundă adevărul atunci când vor sta „*față către față*” (p. 37, 97, 133) cu Iisus, cu Dumnezeu-Tatăl sau cu sfinții Săi;

„Hristos vine la el (se referă la orbul din naștere n.n.) și-i descoperă, *față către față*, pe Dumnezeu.” (p. 51); „Stau acolo, *față către față* (*face to face*, cum ar spune englezii, n.n.), în tăcerea și arșița amiezii de vară.... două *caractere*, două *puteri*, două *libertăți*” (Hristos și femeia samarineancă, n.n., p. 56); „Credința simplă, neabătută, necoruptibilă, stă potrivit *față către față*.....nu desigur cu adevărata cultură, ci cu deviațiile, absolutizările și pervertirile ei.” (p. 180); de pe Cruce Iisus este „capabil de a privi...pe Ziditor *față către față*...” (p. 206)

Apropierea de interlocutori se realizează și prin intermediul unei alte expresii colocviale, cu dublă valoare morfologică (adverbială și adjectivală), și anume „*pe șleau*”:

„limbajul evanghelic nu se ferește *a denumi* lucrurile *pe șleau*” (p. 37); „Iisus...nu Se rușinează *vorbi pe șleau*” (p. 42); „*vă voi prezenta* acum foarte deschis și *pe șleau*” (p. 75), „pentru *a vorbi* mai *pe șleau*” (p. 106); „Samarineanca nu este lipsită de darul sfânt al grăirii *pe șleau*” (p. 53), textul evangheliei este „redactat cu vorbe dure și *foarte pe șleau*” (p. 75).

Efectul stilistic intenționat al acestor reflecții spirituale valorifică alte expresii ale oralității colocviale: Iisus nu acceptă vorbirea fără rost, pălăvrăgeala, bârfa, „nu are răgaz pentru brașoave”(p. 38). El judecă asemenea unui „oarecare muritor anevoie *îmbătat cu apă rece*” (p. 38); Predica de pe Munte este văzută ca „o apologie gândită anapoda”, unde toate învățăturile „*sunt puse cu sus-n jos*.....”, parcă spre ciuda și revolta oamenilor *cu scaun la cap*...” (p.115); de asemenea, îndemnul de „*a lăsa baltă toate*” spre a-L urma pe Învățătorul, nu face altceva decât să-i scandalizeze pe ascultători, aplicându-le acestora ca și lui Nicodim metoda de șoc

(„analoagă procedeului numit *satori* în doctrina zen și care se tâlcuiește: șoc”), punându-i „*față către față* cu problemele finale ale existenței” (p.116);

„Frații noștri de altă credință, neoprotestanții, obișnuiesc, vai, să spună că numai ei se pot mântui și să ne apostrofeze *pe nepusă masă* (cum ar veni), iscodindu-ne ultimativ: Crezi că te vei mântui?” (p.146); „Intrând în casele vameșilor și păcătoșilor, mâncând și bând la aceeași masă cu ei, *pe bune* a putut să apară multora ca *piatră de poticnire*.” (p.147)

Un plus de receptare și înviorare a textului predicilor este obținut prin apelul la tezaurul expresiilor verbale românești marcate de un puternic lirism: cananeanca „*nu se dă bătută*” (p. 33), în schimb, samarineanca „*se dă bătută*” în fața adevărului mântuitor (p. 59); oamenii aleși simt că nu pot muri „cât timp *nu și-au predat mesajul*” (p. 82), asemenea și Hristos care „știe prea bine că încă *nu l-a venit ceasul*” (p. 82); felul de „a fi” al lui Iisus „*îi va fi scos...din răbdări și din țâțâni*” pe dușmanii Săi (p. 129); Pe „Apostolii...prudenți și sperioși...îi irităși-i *scoate din răbdări* orice mănuiere cu dezinvoltură și ușurătate a banilor.” (p. 195); Avraam, din milă și iubire de semeni, îndrăznește „*să stea la tocmeală* cu Dumnezeu” (p. 130); „pe năpăstuitul ăsta *nu-l putem lăsa la voia întâmplării*” (p. 131), afirmă Sfântul Nicolae căruia „*i se fac* veșmintele *harcea-parcea...*” în timp ce îl ajută pe țăranul cu căruța înțepenit în glod (p. 131); arhiepiscopul Dionisie-August Affre „*lasă toate baltă*, iese din biserică”, însă nu fuge din fața lupului, pentru „*a lăsa oile de izbeliște*” (p. 132), „flegmaticilor trecători de pe dealul Căpățânii *nu le dă prin gând* că Răstignitul acela pentru ei se chinuiește.” (p. 130); „Când vine acasă fiul cel cuminte se aud cântece și jocuri. Zaiafetul *e în toi...*” (p. 193); Mântuitorul își ceartă ucenicii „pentru *a fi dat în vileag* o minte obtuză, o concepție meschină a vieții și un atașament avar pentru arginți” (p. 196);

„Dar care-i acela care *și-a pus la bătaie* trupul și *s-a dat de bună voie* unei morți îndelungate și cumplite?” (p. 205); „Nu numai că iartă, dar fapta aceasta bună pe care o săvârșește fărăa *sta* mult *pe gânduri* Îi este prilej de bucurieși Lui” (p. 197)

Fascinația scriiturii, „îndrăzneala stilistică” sau „jocul cu limbajul” pot fi aduse ca argumente ale soluțiilor expresive oferite în nenumărate contexte ale predicilor propuse:

„A te substitui Lui, îmbrâncindu-L și *făcându-ivânt* de pe tronul Său de judecător.....înseamnă a săvârși hulăși blasfemie și a cădea în păcatul mândriei

luciferice.” (p. 146); „Pe femeia adulteră (Ioan 8: 1-11) firesc și logic era să o lase să fie lapidată, deoarece *fusesepriinsă în fapt*și legea era clară. Când colo îi *cheamă la răspundere* pe pârâșii ei.” (p. 147); „Decât să ne sfădim unii cu alții – la nivel de ambiție, bârfăși mahalagism – și *să ne luăm la hartă*, mânați de pizmăși arțag, cu privire la sortii noștri de mântuire, mai cuminte am proceda străduindu-ne din răspuțeri să facem fiecare fapte și roade vrednice de mântuire.” (p. 148); „Hristos pe Cruce suferă ca orice torturat, se zvârcolește (în limitele priponirii), își pierde încrederea în Tatăl; *nu le face* – Mariei, lui Ioan, celor câteva mironosițe –*semn* cu ochiul: «Nu plângeți, las’ că ne vedem duminică!» (p. 160); „Și totuși Domnul le *face pe voie* lui Toma și celorlalțiucenici ai Săi...le *face pe plac*...” (p. 185); „Omul cinstit...se încrede în semenul său, îi *face credit*.” (p. 194); „A prelua de la Hristos – *cu otuzbirul*– privilegiul Său judecătoresc înseamnă a-I contesta declarația atât de clară: «Datu-Mi-S-a toată puterea în cer și pe pământ» (Matei 28: 18)”, (p. 147); [informații despre expresia „a lua cu otuzbirul = cu forța, violent” găsim la Stelian Dumistrăcel, 2001: 290]

Expresiile nominale și verbale abundă și în cazul caracterizărilor. Oamenii de valoare nu sunt trecuți cu vederea, ci au parte de calificări pozitive, încurajatoare, care reies atât din comportamentul verbal, cât și din cel atitudinal:

Domnul este „mare amator de curaj, de inteligență, ba și de îndrăznealăși caractere ferme”; cananeanca, văduva stăruitoare, femeia samarineancă sunt „oameni *dintr-o bucată*” (p. 53), „această sfătoșenie de Smărăndiță samarineană.....care s-a dovedit deodată femeie și om *de caracter*” (p. 53), „ucenici și ucenice *de caracter*” (p. 53, 59), „mărturisirea tâlharului celui bun *este...mai de preț*” (p. 55); pe Natanael, Domnul „îl judecă și-l *măsoară din ochi*”, „*I se prind ochii* de acest israelit în care nu este vicleșug” iar acesta, entuziasmat fără măsură, „*nu-și crede ochilor* de fericire” (p. 54); „Omul de la Dunăre...nu (este n.n.) ușor *de dus cu vorba*” (p. 181); Iisus îi mustră pe Apostolii „cumînți, *cu scaun la cap*...” pentru că nu înțeleg jertfa femeii păcătoase. (p. 196); Sfântul Ilie „*nu umblă...cu jumătăți de măsură* ori *cu mânușiși cu sărut mâna*. E un ins *dintr-o bucată*, are o fire de luptător.” (p. 229)

Însuși Domnul este văzut ca un „strateg *de mare clasă*, doctor *fără de zăbavă....*”, realizând „binefaceri *fără numărși cu nemiluia*.” (p. 212)

În alte contexte, puterea de sugestie este redată prin expresii cu rol de cuantificare:

„iertarea, dacă nu este însoțităși de uitare, nu valorează*nici doi baniși nici cât o ceapă degerată*.” (p. 106); atunci când amintește de momentul dramatic al morții, când nici „despărțirea sufletului de trup nu-i chiar lesnicioasăși *de două parale*.” (p. 157); „Dacă Hristos ar fi venit și S-ar fi mulțumit să confirme obiceiurile,

raționamentele și reacțiile omenești, *de haram* S-ar fi întrupat și ar fi pățimit.” (p. 148); „fariseii nu scapă *cu fața curată*” (p. 214).

Umorul humuleștean este o altă caracteristică a stilului steinhardtian care ne însoțește în multe dintre rândurile predicilor steinhardtiane. În predica Bunului samarinean, cele două exemple negative, preotul și levitul, sunt apostrofate ironic, întărind ideea transmisă prin dublare pleonastică: „Mai bine ar fi făcut să stea acasă și *să nu umble hojma teleleu-tănase* de colo până colo, p. 44 [etimologia și sensurile din componența expresiei care se traduce „a umbla de colo până colo, fără rost” sunt explicate în câteva pagini de Stelian Dumistrăcel, 2001: 396-398].”

Într-un alt context vine cu o precizare care explică apariția pleonasmului „înșirarea pleonastică este voită, *ca să scoată* mai bine *la iveală* infamia, să iște mai cu tărie scârba” (p. 67). „Virtutea *nu i-a picat* Mariei Egipteanca *cu hârzobul din cer*.” (p.136); Cu Hristos „*nu-i de șagă...nu-i cu fofârlica*” (p.79).

Când le vorbește ucenicilor de felul cum ar trebui să se comporte, aceștia par nedumeriți: „*bate șeaua să priceapă iapa*” (p.112); cuvintele aspre și pildele îndreptate către farisei sunt menite „*a le pune capac*” (p. 112) și „*a le rupe gura*” (p.113). „Adversarii Domnului au fost învinși, birocrația *a pierdut partida*.” (p.213)

Într-un presupus interogatoriu al trădătorului Iuda (preluat parcă dintr-o anchetă a Securității în temnițele comuniste), anchetatorul nu se arată deloc înțeleghător:

„– Nu ține mă, tu *ai vândut pontul* și ai mers acolo să-l predai oamenilor popimii, așa-i?

– Eu...

– Atunci ce-o tot *întorci ca la Ploiești*?” (p. 95)

„Pe Iuda nu se cade *a-l scoate basma curată*” (p. 92),

asa cum a încercat Paul Raynal în piesa *A pățimit sub Ponțiu Pilat*, jucată pe scena Comediei Franceze în 1938, după cum mărturisește Steinhardt.

Naturalețea, spontaneitatea și vioiciunea stilului steinhardtian reies și din includerea propriei persoane în pluralul inclusiv „noi”, al celor care „*ne-am dat arama pe față și poalele peste cap, ne-am făcut de basm*” (p. 107) sau al celor care trebuie să fie într-o permanentă stare de trezvie și pricepere: orice text evanghelic ne este de folos dacă „ne pricepem a-l citi „*cu luare-aminte*” (p. 66); credința noastră trebuie și mărturisită chiar dacă „*nu-mi dă mâna să o fac*” și, dacă ea „*nu se dă pe față*” (p. 77), devine astfel fățarnică,

falsă, mincinoasă, așa cum și noi trebuie „a da pe față cine suntem și ce credem” (p. 76); „Pe mine unul mă *bate gândul* că modul de plată uniform al tuturor lucrătorilor, independent de numărul orelor de muncă, se explică prin boieria stăpânului, prin sila sa de contabilitate și socoteli.” (p. 195)

Pentru un plus de expresivitate, cu efect stilistic intenționat, cărturarul creștin apelează și la expresii din registrul argotic:

„pe oameni îi putem...*duce cu vorba și cu muia*” (p. 79), „pe Domnul nu-L putem *duce cu vorbași cu muia*” (p. 79); omul egoist „*se crede buricul pământului*” (p. 119); Hristos „ne înobilează”, dar „ne și căftănește.” (p. 198)

Concluzii

Îmbinând livrescul cu caracterul popular, expresiile inventariate în acest studiu reprezintă o formă spontană și naturală de redare a mesajului evanghelic, care este comun celorlalte scrieri de acest fel. Funcția stilistică a acestor expresii este obținută prin forma de prezentare, prin amestecul de registre, prin măsura cu care autorul pune alături delicatețea sufletească deșocul provocat de spunerea directă, fără ocolișuri.

Prin toate aceste ornamente stilistice, Steinhardt reușește să ne capteze atenția, să ne prindă în vraja cuvintelor bine alese, asemenea unui „performer”, să ne prezinte adevărurile de credință într-o imagistică aparte demnă de un erudit sensibil, delicat și autentic.

NOTE:

- [1]. În lucrarea Anei-Maria Bărbuleanu (Tereche), *Limbajul religios românesc actual*, apar enumerate ca „varietăți interne ale limbajului religios” următoarele categorii: *limbajul biblic* - cel mai vechi și cel mai conservator, *limbajul liturgic* - apropiat în privința caracterului refractar la inovații de cel biblic, *limbajul tehnic religios* - comparabil cu limbajele socio-profesionale specifice variantelor laice ale limbii române literare, *limbajul omiletic* - mai liber decât celelalte două variante și care permite o evidentă personalizare a mesajului, *limbajul dogmatic sau teologic* - privește expunerea și fundamentarea teoretică a izvoarelor și a dogmelor religioase. Ana-Maria Bărbuleanu (Tereche), *Limbajul religios românesc actual*, Editura Universitaria, Craiova, 2013, p. 20.
- [2]. „Predicile din această carte, vorbite mai întâi, scrise mai apoi, trec dincolo de amvon și se înscriu în aria largă, dar din păcate destul de restrânsă la noi – a eseului teologic (cum bine scrie Părintele Valeriu Anania)”, Ioan Pinte, *O postfață posibilă sau binecuvântarea smochinului*, capitol în opera „Dăruind, vei dobândi”, Editura Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmăruului, Baia Mare, 1992, p. 280. „Nu putem ascunde că inițial am fost

tentați a recurge la scrierile lui Nicolae Steinhardt, însă acestea, deși respectă trăsăturile discursului omiletic argumentativ-explicativ, nu se constituie ca predici autentice, ci mai degrabă ca eseuri pe teme de omiletică creștină.” (Cf. Avram, 2017: 9)

BIBLIOGRAFIE:

- Avram, Viorica, 2017. *Limbaajul predicii religioase creștine*, Editura Universitară, București.
- Bărbuleanu (Tereche), Ana-Maria, 2013. *Limbaajul religios românesc actual*, Editura Universitaria, Craiova.
- Diaconescu, Mihail, 2013. *Teologia ortodoxă și arta cuvântului. Introducere în teoria literaturii*, vol. II, *Genul epic, Genul liric*, Editura Doxologia, Iași.
- Dumistrăcel, Stelian, 2001. *Pînă-n pînzele albe: Expresii românești*, ediția a II-a, revăzută și augmentată, Institutul European, Iași.
- Pintea, Ioan, 1992. *O postfață posibilă sau binecuvântarea smochinului*, capitol în volumul lui Nicolae Steinhardt „Dăruind, vei dobândi”, Editura Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmăruului, Baia Mare.
- Steinhardt, Nicolae, 1992. *Dăruind, vei dobândi*, Editura Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmăruului, Baia Mare.
- Zafiu, Rodica, 2001. *Diversitate stilistică în româna actuală*, Editura Universității din București, București.

THE USE OF THE ROMANIAN PHRASEOLOGY IN NICOLAE STEINHARDT’S BOOK “GIVING IS RECEIVING”

Abstract: The religious Romanian vocabulary registered a unique dynamics in the contemporary era without giving up on the specific characteristics of this way of communicating. The novelty, in this sense, is given by the stylistic variation of the expression relative to the act of combining archaic elements with neologisms, selecting some phrases from the colloquial or popular language that are highly suggestive, specific to the Romanian mentality. The research also explores the particular style of Nicolae Steinhardt’s literary work, aiming at achieving an equilibrium between new and traditional, accessible and faithful to the sacrament. The phraseological units used in Nicolae Steinhardt’s book “Giving Is Receiving” succeed in innovating this style, offering, on the one hand, a “vividness” of his writing and, on the other hand, a solemnity of the theological explanations and spiritual answers.

Keywords: *The religious Romanian vocabulary, Romanian phrases, stylistic particularities.*